

Так, виходячи із аналізу ч.2 ст.199 ЦПК можна дійти висновку, що головуючий одноособово розглядає зауваження щодо технічного запису судового засідання та журналу судового засідання, без призначення судового розгляду зауважень та не повідомляє осіб, які брали участь у справі про час та місце судового засідання.

В цьому полягає обмеженість конституційних принципів і права особи на захист, бо, по-перше, суддя (той самий, що вів судовий розгляд справи) самостійно розглядає подане зауваження і в цьому випадку беззаперечним є суб'єктивне ставлення судді, щодо ведення журналу судового засідання, повноти чи невідповідності інформації, що в ньому міститься; по-друге, неповідомлення осіб, що подають зауваження про розгляд суддею зауважень, що зводить нанівець можливість обґрунтувати свою правову позицію з цього питання.

Зауваження, подані після закінчення встановленого законом строку, залишаються без розгляду. Однак за заявою заінтересованої особи суд може поновити строк для висловлення зауважень щодо технічного запису і журналу судового засідання, якщо визнає, що для цього є підстави.

За результатами розгляду зауважень головуючий постановляє ухвалу. Така ухвала не підлягає оскарженню окремо від рішення суду (ст.293 ЦПК). Якщо він погоджується із висловленими зауваженнями, то на підставі цієї ухвали в технічний запис чи журнал судового засідання вносяться відповідні зміни.

На практиці, суддя, отримавши зауваження щодо ведення журналу судового засідання виносить ухвалу про відхилення зауваження або про залишення без розгляду (у разі пропущення зазначеного законом строку).

На мою думку, порядок внесення і розгляду зауважень на технічні питання ведення цивільного процесу до кінця не врегульований, зокрема недоцільним є неповідомлення особи про розгляд його зауваження, що позбавляє його права висловити свою позицію з питань фіксації і технічного запису процесу, а також відсутність можливості оскаржити ухвалу до вищестоящої інстанції, що принципово є порушенням права особи на захист.

Науковий керівник: Резнікова Марія Олександрівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри цивільного, трудового та господарського права юридичного факультету Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

«ГОТЕЛЬНА ПОСЛУГА» ЧИ «ГОТЕЛЬНИЙ ПРОДУКТ» ЯК ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ

Устінський Андрій Вікторович

аспірант III року навчання без відриву від виробництва кафедри цивільного права юридичного інституту

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Хоча чинне законодавство України і оперує здебільшого поняттям «готельна послуга», проте в економічній науці для позначення комплексу готельних послуг використовують поняття готельний продукт.

Зокрема, Д.І. Єлканова, Д.А. Осипов, В.В. Романов, О.В. Сорокіна визначають готельні послуги – як особливий готельний продукт, який можна придбати за допомогою обмінних угод.

На думку, М.П. Мальської та І.Г. Пандяка, готельний продукт – результат господарської діяльності, представлений у матеріальній формі (матеріальний продукт), духовній, інформаційній (інтелектуальний продукт) або у формі виконання роботи і послуг.

Ю.Я. Опанащук під готельною послугою розуміє продукт готельної індустрії, що виступає особливим об'єктом підприємницької діяльності підприємства готельного господарства щодо задоволення особистих потреб споживачів.

П.Р. Пуцентайло розглядає готельний продукт із позиції економічної теорії, де під продуктом варто розуміти результат людської праці, господарської діяльності, представленої в матеріально-речовинній, духовній, інформаційній формі або у вигляді робіт і послуг з позиції маркетингу. На його думку, під час розгляду готельних послуг як продукту виділяють три рівні: перший – окремі послуги і групи послуг (послуги покоївок, портьє, кухні та ін.), другий – продукт «готель» як комплекс послуг і третій – розширений продукт, доповнює надавані в готелі послуги (замовлення квитків, екскурсій і т. ін.).

Зважаючи на те, що категорія «готельний продукт» досить активно досліджується в науковій літературі і багато науковців-економістів використовують дане поняття поряд із поняттям готельна послуга чи замінюють одне іншим, слід встановити як співвідносяться поняття готельний продукт та готельна послуга.

Ремелова О.М. вказує, що у Законі України «Про туризм» дається визначення туристичного продукту, на цій основі варто дати авторське визначення поняття «готельний продукт», під яким слід розуміти сукупність матеріально-речових (фізичних товарів) і нематеріальних (у формі послуг) готельних послуг, реалізованих або запропонованих для реалізації за певною ціною, і необхідних для задоволення потреб клієнта (туриста), що виникли в період його подорожі, відпочинку та/або роботи.

Необхідність закріплення поняття «готельний продукт» на законодавчому рівні відстоюють деякі російські вчені-цивілісти, зокрема, М.Б. Цалікова. Готельний продукт – це сукупність послуг, що надаються виконавцем по договору на готельне обслуговування, що включає в себе як власне готельні послуги, так і інші послуги, які надаються готелем у зв'язку з купівлею готельної послуги.

М.Б. Цалікова зазначає, що слід мати на увазі, що послуги, які входять в готельний продукт мають самостійне значення і при інших обставинах можуть формувати предмет самостійного цивільно-правового договору про надання послуг. І лише тому, що такі послуги надаються у зв'язку з придбанням саме готельної послуги і разом з нею, вони утворюють єдиний готельний продукт.

Хоча законодавство Російської Федерації також не оперує поняттям «готельний продукт».

Отже, зазначені вище вчені, розглядають готельний продукт або як складову готельної послуги або як сукупність послуг, які надаються за договором на готельне обслуговування, тобто ототожнюють поняття готельний продукт і готельні послуги або як ширше поняття, яке, крім готельних, включає в себе інші послуги, які можуть надаватися готелем.

Проте, на нашу думку, такий підхід є помилковим, адже готельна послуга носить комплексний характер і немає необхідності виділяти нову категорію для опосередкування комплексу послуг, що в неї входять.

Крім того, в економічній науці під поняття продукт розуміють все, що може бути представлено на ринку з метою задоволення потреб споживачів. Тобто сюди включаються товари, роботи, послуги.

Продукт, як економічна категорія це об'єкт майнових прав, який відчужується шляхом укладення договорів купівлі-продажу, міни поставки тощо. Тобто, визначивши комплекс готельних послуг через поняття готельного продукту ми фактично приходимо до того, що надання готельних послуг опосередковується не договором про надання послуг, а договором купівлі-продажу послуг чи ін. Що безумовно є неприпустимим і значно ускладнює правовідносини, що виникають у цій сфері.

Не заперечуємо, що з економічної точки зору використання поняття готельний продукт можливо є виправданим, проте з правової абсолютно нелогічним.

Зважаючи на вищевикладене, вважаємо, що «готельний продукт» не може розглядатися як предмет договору про надання готельних послуг, адже таким предметом є саме «готельна послуга».

Науковий керівник: Банасевич Ірина Іванівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

ГАЛУЗЕВА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ПРАВОВІДНОСИН З ДЕРЖАВНИМИ СЛУЖБОВЦЯМИ

Ушверідзе Давид Партенович
аспірант I року навчання юридичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Останнім часом законодавчими та виконавчими органами здійснено певні заходи щодо вдосконалення правового регулювання державно – службових відносин і організації державної служби. Прийнято низку законів і законодавчих актів, що регулюють окремі напрями державно – службової діяльності: про місцеву державну адміністрацію, про Прикордонні війська України, про Прокуратуру України, про Збройні Сили України, про освіту, про міліцію України тощо. Усі вони тією чи іншою мірою стосуються питання організації та проходження державної служби у відповідних державних органах. Закон України «Про державну службу» 1993 року спрямований на врегулювання суспільних відносин, що охоплюють діяльність держави щодо створення правових, організаційних, економічних, соціальних умов реалізації громадянами права на державну службу. В преамбулі цього Закону встановлено, що він визначає загальні засади діяльності, а також статус державних службовців, які працюють у державних органах та їх апараті, але зміст Закону дозволяє зробити висновок про те, що він практично регулює діяльність апарату органів виконавчої влади.